

L: M. onk. ver
munkahelyi.
írta. P.

11279/6/mell.
18

H a t á r o z a t

a cigánylakosság helyzetének megjavításával, nevelésével kapcsolatos szakszervezeti feladatokra.

A Magyar Szocialista Munkáspárt Politikai Bizottságának határozata alapján a Művelődésügyi Minisztérium felügyelete alatt Társadalmi Bizottság jött létre.

Feladata: a cigánylakosság átnevelésével kapcsolatos nevelőmunka megszervezése, szociális és egészségügyi helyzetének megjavítása - államigazgatási és társadalmi szervek bevonásával.

A Társadalmi Bizottság - a Politikai Bizottság határozatának megfelelően - az elkövetkezendő években a következőkben jelölte meg a cigánykérdés megoldásának feladatait.

- 1./ A cigánylakosság állandó munkába állításának meggyorsítása, a köborlás megszüntetése, letelepítés.
- 2./ Lakásviszonyok megjavítása, a meglévő cigánytelepek kommunális ellátottságának javítása. Perspektívában a cigánytelepek fokozatos felszámolása.
- 3./ Fokozatosan javítani kell a cigánylakosság egészségügyi ellátottságát, különös tekintettel a fertőzőes megbetegedésekre és a gyermekhalandóságra.
- 4./ Az iskolaköteles gyermekek beiskolázásának biztosítása.
- 5./ A szélsőségesen veszélyeztetett cigánygyermkek állami gondozásának, illetve felügyeletének biztosítása.
- 6./ A felnőtt cigányság kulturális színvonalának emelése.
- 7./ A cigányok körében végzett felvilágosító munka /egészségügyi, nemi, családnvelési, kulturális/ fokozása.
- 8./ A cigányifjúság fokozottabb bevonása a társadalmi ifjúsági életbe.
- 9./ A felvilágosító munka bővítése, a n emcigány lakosság körében, a helyenként megtalálható faji megkülönböztetések megszüntetése érdekében.

A fentieket figyelembevéve a szakszervezetekre az a feladat hárul, hogy sajátos eszközeikkel segítsék a cigánylakosság átnevelését, gazdasági, szociális, kulturális helyzetének megjavítását célzó intézkedéseket.

A szakszervezeteknek a határozat végrehajtása érdekében két irányú tevékenységet kell kifejtteni:

- 1./ a már munkaviszonyban álló és üzemekben, intézményekben, állami gazdaságokban ténylegesen dolgozó, a közösségbe beilleszkedett cigányokkal való fokozott foglalkozás, nevelésük, törődés velük és a helytelen megkülönböztetések ellen való fellépés;
- 2./ a még munkaviszonyban nem álló és minden téren elmaradott cigányok letelepítése, munkába állítása. Szociális, egészségügyi helyzetük javításával, nevelésükkel kapcsolatos feladatok ellátása a helyi gazdasági és társadalmi szervezetekkel közösen, támogatva azok intézkedéseit.

I.

Az üzemekben, intézményekben, állami gazdaságokban a szakszervezeti bizottságok feladata: felvilágosító, nevelő munkával meggyőzni a dolgozókat a cigánylakosság társadalmi beilleszkedésének fontosságáról. Fellépni a cigányokkal szemben megnyilvánuló előítéletek ellen, megszüntetve elkülönülésüket, a dolgozók idegenkedését a cigányoktól. Elősegíteni a dolgozó cigányok foglalkoztatását, felemelkedését.

Ennek érdekében:

- 1./ a termelési munka során biztosítani kell, hogy a cigány dolgozók is résztvegyenek a szocialista munkaversenyben és megkülönböztetés nélkül egyenrangú tagjai legyenek a munka és szocialista brigádoknak.
Elő kell segíteni általános és szakmai tudásuk emelését és szakmai tudásuknak megfelelő bérbesorolásukról is gondoskodni kell;

- 2./ kulturális és sportmunka területén több gondot kell fordítani a cigányok politikai nevelésére, általában műveltségük fejlesztésére. Ezért gondoskodni kell az irástudatlanok alapismereti tanfolyamokra való bevonásáról és az általános iskolai végzettség megszervezéséről. Vonják be őket az alapszervezet kulturális, és sport tevékenységébe, különösen ügyelve a fiatal cigány dolgozók beszerzésére, hogy ezáltal elősegítsük átnevelésüket;
- 3./ Szociális téren javítani kell a cigányok higiéniai, tisztasági és egészségügyi ellátottságát. Ennek érdekében az illetékes munkabizottságok, bizalmiak bevonásával helyszínen is meg kell győződni a cigányok szociális, lakás és egészségügyi körülményeiről. Ennek megfelelően segítsék a cigánydolgozók életkörülményeinek megjavítását, a lakáselosztáynál őket is vegyék figyelembe. Gondoskodjanak a megbetegedett cigányok megfelelő nyugdíj és kegydíj ügyeinek lelkiismeretes intézéséről.
- 4./ Politikai nevelőmunka terén állandó politikai és felvilágosító munkát kell végezni a bizalmiak bevonásával a cigány dolgozók között, hogy politikai ismeretek birtokában a szervezett dolgozók színvonalára emelkedjenek. El kell érni, hogy a meggyőző munka eredményeként belépjenek a szervezett dolgozók sorába. Lehetőséget kell adni arra, hogy a fejlettebbek részt vehessenek a szakszervezeti munka végzésében, leküzdve az előítéleteket tevékenykedhessenek, mint szakszervezeti aktivisták, vagy tisztségviselők.

A feladatok megoldása céljából a szakszervezeti bizottságok az illetékes gazdasági szervek segítségével vegyék számba az üzemekben, intézményekben, állami gazdaságokban munkaviszonyban álló cigányokat és ennek alapján szervezzék meg a munkát, az SZB. munkabizottságaival, műhelybizottságaival, és bizalmiakkal közösen. Azoknál az alapszervezetnél, ahol nem dolgoznak cigányok, az ismeretterjesztő munka során foglalkozzanak a cigánylakosság társadalmi beilleszkedésének jelentőségével, foglalkoztatásukkal.

A szakszervezeti bizottságok a konkrét tennivalókat építse be saját és a hozzájuk tartozó szakszervezeti szervek munkatervébe. E feladatok nem kampányjellegűek, hanem több éven át tartó következetes munkát igényelnek.

II.

A munkaviszonyban még nem áll cigánylakosság átnevelését, gazdasági, lakás, egészségügyi és kulturális helyzetének javítását elsősorban a területi szervek, SZMT-ok, megyei bizottságok, szakmaközi bizottságok tudják leginkább segíteni.

E területi szervek feladata:

- 1./ az illetékes tanácsi szervek /megyei, járási és községi tanácsok/ intézkedéseit támogatva, a többi társadalmi szervezetekkel összefogva a helyi problémáknak megfelelően mozgósítsák a szakszervezeti tagokat a cigánylakosság átnevelésével kapcsolatos munkára, az intézkedések végrehajtására;
- 2./ szervezzék meg, hogy a szervezett dolgozók a községi párt-szervezetek politikai tevékenységéhez kapcsolódva segítsék az elmaradott cigánylakosság átnevelését és patronáló munkával mozdítsák elő a cigánylakosság letelepedését, munkába állítását, egészségügyi, lakásviszonyainak és kulturális helyzetüknek megjavítását célzó intézkedéseket;
- 3./ a szakmaközi bizottságok ismeretterjesztő munkájuk során a lakosság körében küzdjék le a cigánylakosságtól való idegenkedést, - a cigánylakosság között pedig főleg az egészségügyi, és lakáskultúra terén mutatkozó lemaradásukban nyújtsanak segítséget;
- 4./ törekedni kell a cigánylakosság analfabétizmusának felszámolására. Segítsék a cigánygyermeknek következetes beiskolázását, a rászorulóknak esetleges felruházását, tankönyv és iskolai felszerelésüknek beszerzését. Az egészségi állapotra szoruló cigánygyermeknek gondozásba való vételét, fertőzött betegek, tbc-s megbetegedettek kórházba, vagy szanatóriumba való küldését.

A felsorolt feladatokon kívül a területi szakszervezeti szervezeteknek támogatniuk kell minden olyan tanácsi, vagy társadalmi szervezet kezdeményezéseit, amelyek a cigánylakosság kóborlásának megszüntetésére, letelepítésük, munkába állításukra irányul.

III.

A SZOT Elnöksége a cigánylakosság helyzetének megjavítása, nevelésükkel kapcsolatos szakszervezeti feladatok végrehajtása céljából szükségesnek tartja:

1./ A szakszervezetek elnökségei mérjék fel azokat a lehetőségeket, amelyekkel legjobban elősegíthetik maguk vonalán a cigánykérdés megoldását. Adjának utmutatást a közép és alapszervezeteknek a cigánylakosság közötti munka elkezdésére, a fenti pontokban szereplő határozat végrehajtására; az SZMT-ok által adandó konkrét helyi tennivalók elvégzésére.

- Az összes szakszervezetek, de különösen a Közalkalmazottak Szakszervezete segítse elő, hogy a minisztériumi, valamint tanácsapparátusokban dolgozó szakszervezeti tagok tekintsék fontos feladatuknak a cigánylakossággal kapcsolatos helyi intézkedések gyors végrehajtását, a velük kapcsolatos ügyek intézését.

- A Vasas, Építő, HVDSZ, Bányász MEDOSZ ÉDOSZ és Művészeti Szakszervezetek szorgalmazzák az illetékes gazdasági szervezetknél a cigánylakosság munkaalkalmának megteremtését, foglalkoztatásuk megszervezését. Szakszervezeti alapszervezeteinknél irányítsák a figyelmet a már dolgozó cigányokkal való fokozottabb törődésre.

- Az Orvos Egészségügyi Szakszervezet segítse elő az Egészségügyi Minisztérium által tett intézkedéseket a cigánylakosság egészségügyi ellátásának megjavítása érdekében.

2./ A határozat végrehajtását a megyékben az SZMT-ok irányítják, ellenőrzik, és segítik. Az Elnökség felszólítja a SZMT-okat, hogy haladék nélkül vegyék fel az illetékes megyei, párt és tanácsi szervezetekkel a kapcsolatot. Megbeszéléseik alapján dolgozzák ki a cigánylakossággal kapcsolatos szakszervezeti szervek konkrét tennivalóit, a megyéjükre vonatkozóan. Tárgyalják meg SZMT elnökségi ülésen és emeljék azt helyi jelleggel határozattá.

- 3./ Az SZMT-ok a megyebizottságok bevonásával közvetve segítsék a szakszervezeti bizottságokat, közvetlenül a szakmaközi bizottságokat a cigánylakossággal kapcsolatos tennivalók végrehajtására. Időközönként - ez év harmadik negyedében először - tüssék napirendre a cigánylakossággal kapcsolatos feladatok végrehajtásának értékelését. Egyes beszámoló jelentésükben adjanak számot a határozat végrehajtásának helyzetéről
- 4./ A szakszervezetek folyóiratában a "Munka"-ban, valamint a Népszavában elvi és riport anyagokat kell megjelentetni a szervezett dolgozók közvéleményének helyes tájékoztatása céljából
  - a./ a cigánylakosság helyzetéről, megkülönböztetésük helytelenségéről;
  - b./ a beilleszkedett és dolgozó cigányok megváltozott életkörülményeiről, a munkában kitűnt cigánydolgozók népszerűsítéséről;
- 5./ A SZOT Elnöksége elé ez év decemberében tájékoztató jelentést kell bevinni a cigánylakossággal kapcsolatos határozat végrehajtásának helyzetéről, megjelölve a további tennivalókat.

Budapest, 1962. március 24.

Szakszervezetek Országos Tanácsa
Elnöksége